

NAPLÓ

Szeptember elsején a *Veni Sanctéval*, a tanévnyitóval elkezdődött a tanév gimnáziumunkban. Végzős diákjaink az első héten hosszabb tanulmányi kirándulásra mentek, az egyik osztály Szlovéniában és Horvátország északi részén járt (az első világháború emlékeit és a Zrínyi-családhoz köthető várakat nézték meg), a másik Dalmáciában ismerkedett az épített és természeti környezet nevezetességeivel. A többi osztály az első hétvégén bevezető közösségalkotó foglalkozásokon („rekollekció”) vett részt.

Iskolánk üttőtanárát, **Váray Lászlót** koncerttel búcsúztattuk 9-én a Díszteremben. Az üttőhangszerek művész-tanára 25 évig tanította diákjainkat. A koncerten Bartók Béla *Szonáta két zongorára és üttőhangszerekre* című művét adták elő zenésztársaival. Ugyanezen a napon délelőtt *Typomatic* című, kétnapos lingvisztikai kiállítás nyílt a Díszterem előterében. A francia művészek által rendezett installáción formailag hasonló, egymásbaolvadó szavak találtak közös jelentéstartalmat.

A Gimnázium új Galériájában 20-án diákjaink közreműködésével **Szakolczy Lajos** nyitotta meg *Tűzzománc világom* címmel **Kopócs Tibor** zománc-művész kiállítását.

A gimnáziumban az *Őszi Zöld Napot* 25-én tartottuk – a *fentarthatóbb élet felé* irányítva diákjaink gondolatait –, vendégelőadók segítségével (közreműködött többek között Bogdányi Mária győri egyetemi lelkész és a Reflex Egyesület nevében Lajtmann Csaba).

Október 4-én a Díszteremben a **Hanság Big Band** és iskolánk zenekara, a **Bencés Big Band** adott közös koncertet.

Gimnáziumunk két 9. osztályával Pozsonyban jártunk *október 6-án*, hogy részt vegyünk az aradi és pozsonyi *vértanúk em-*

- lékére* tartott *megemlékezésen*. A Kecse-kapui temetőben megkoszorúztuk Jeszenák János és Rázga Pál síremlékét is.
- Az Asztrik-teremben 10-én **Magdó Csaba**, a HTE Technikatörténeti Szakosztály tagja, katonai híradástechnika kutató tartott előadást *Az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregének vezetőkes híradástechnikája* címmel. Az előadás után lehetőség nyílt egy kötetlenebb beszélgetésre, illetve a gyönyörű, több mint 100 éves, eredeti eszközök testközeli megtekintésére is.
- A Díszteremben 11-én **Csanád Máté** részecskefizikus tartott előadást *Részecskegyorsítókkal az űsrobbanás nyomában* címmel. Az előadás arra a kérdésre kereste a választ, hogy milyen volt a Világegyetem születése az űsrobbanás utáni első pillanatokban. Ezt kutatják ma laboratóriumban „mini-űsrobbanásokat” létrehozva: atommagok nagy energiájú ütközéseiben részecskegyorsítók segítségével.
- A héten vendégeink voltak a *csíkszeredai testvériskolánk*, a Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium diákjai és tanárai. Hétfvégén – a háromnapos közös élmények után – a pannonthalmi diákok családjaikkal is megvendégelték csiki társaikat.
- A *csendtől a szőig* címmel *nemzetközi gyermekjogi szimpóziumot* rendeztek október 15-én a Pannonthalmi Főapátságban egyházi intézmények, valamint gyermekvédelemmel foglalkozó állami és civil szervezetek részvételével. A konferenciára több mint félezer résztvevő gyűlt össze a bencés gimnázium tornacsarnokába. A háromszázharminc intézmény képviselőiben iskolaigazgatók, tanárok, gyermekvédelmi szakemberek érkeztek az Ader János köztársasági elnök fővédnöksége alatt megtartott szimpóziumra. A gyermekbántalmazásról és azon belül az iskolai erőszakról hallhattak előadásokat, és gondolkodhattak együtt a megelőzésről, a sürgős lépéseket kívánó helyi és országos teendőkről, a társadalmi párbeszéd lehetőségeiről. Történelmi pillanat részesei lehetünk – mondta megnyitójában **Hortobágyi Cirill** főapát úr, aminek teljes szövegét ezen szemleszám Figyelő rovatában olvashatjuk.
- Rubovszky Rita**, a Patrona Hungariae Katolikus Iskolaközpont főigazgatója, a szimpózium moderátora a konferencián kiemelte, hogy, a gyermekvédelemben lehetséges összefogás szellemiségének jellemzői a párbeszéd képessége, az élet szentségének tisztelete és a gyengék védelme. **Fabiny Tamás**, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke és **Steinbach József**, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke hangsúlyozta a gyermekekkel kapcsolatban a jogok és köteleességek harmóniáját. **Robert W. Oliver**, a Kiskorúak védelme Pápai Bizottságának titkára, Seán O'Malley bíboros küldötte egyrészt a Szentatya áldását és üdvözlését közvetítette, másrészt leszögezte: a változás érdekében hálózatosít kell kiépítenünk, be kell vonnunk a szociális szféra dolgozóit, az iskolai alkalmazottakat, jogászokat a közös munkába. Foglalkoznunk kell az áldozatokkal, időt adva számukra, hogy

megnyíljanak. A területen húsz éve dolgozó **Astrid Winkler**, az ECPAT (a gyermekek szexuális kihasználásának megakadályozásáért küzdő világszervezet) osztrák részlegének igazgatója rámutatott arra, hogy létre kell hozni a biztonsági hálót, ami meg tudja előzni a bajt, és bántalmazás esetén gyors beavatkozást tesz lehetővé. A nap további részében **Beneda Attila** család- és népesedéspolitikaért felelős helyettes államtitkár üdvözölte a konferencia célkitűzéseit, majd **Juhász-Laczkó Albin** atya, a Pannonhalmi Gimnázium igazgatója bemutatta azt a szakmai folyamatot, amely a már említett gyermekbántalmazási ügy lezárását követően biztonságossá tette a pannonthalmi középiskolát. *Felszabadító és reményteli, hogy a gyerekvédelemmel foglalkozhatunk – mondta. – Megéri a vajúdás fájdalma, mert az iskolában új működési kultúra jön létre, élővé tesszük a jogot. A rendszerszemlélet azt jelenti, hogy a tisztelet, az elfogadás kultúrájának kell érvényesülnie a tanárok között is. S ha a gyerekeknek a jogaikról beszélünk, hamar ráébrednek, hogy a másoknak éppígy vannak jogai, és ez a felismerés a kötelezettségekhez vezet.* A kerekasztal-beszélgetések során megszólalt az egyik áldozat, beszámoltak a gyerekvédelemben tett előrehaladásokról iskolaigazgatók, és maguk a gyerekek is bemutathatták, miként élnek meg a saját iskolájukban a gyerekvédelem és gyermekjogok helyzetét. A cél az volt, hogy a *Biztonságos Iskolák* program segítségével a konferencián és azon túl is hatékony segítséget és reményt nyújtsunk az iskoláknak.

Az **október 23-i** megemlékező ünnepségén a Díszteremben **Borvendég Zsuzsanna** történész beszélt diákjainknak a „rendszerváltás” világpolitikai és gazdasági előzményeiről.

Első alkalommal rendeztük meg a **Bencés Pedagógiai Napokat** 24–26-án: az eseményen több mint kétszáz pedagógus vett részt, a bencés fenntartású iskolák tanárai és igazgatói. **Hortobágyi Cirill** főapát úr bevezető előadása mellett **Hajnal Gabriella**, a Klebelsberg Központ elnöke, továbbá számos tekintélyes szakértő és bencés szerzetes fogalmazta meg a 21. századi keresztény, katolikus iskolák előtt álló kihívásokat és megoldási javaslatokat. Cirill főapát úr alapgondolata: *Tanárok vagyunk, de ha csak tanítunk, és többé már nem tanulunk semmit, akkor valami nincs rendben!* Felhívta továbbá a figyelmet, hogy ma a rendkívüli technikai fejlődés sok váratlan szituációt teremt. Ennek következtében megváltozik az emberek belső élete, egymáshoz való viszonyuk. Egyre kevesebb idejük marad arra, hogy beszélgessenek egymással. Nincsenek csöndes, együtt töltött estéik, idegesek, rohannak. Minden felgyorsult, a gyerek élete már nem olyan, mint amilyen a szüleiké volt, és a szülő sem igazodik el a gyereke életében. Nagy jelentősége van az egymásra figyelésnek, annak, hogy legyen idő beszélgetnünk egymással. Kiváló alkalom erre minden olyan esemény, amelyen közösen meghallgatnak, megnéznék valamit, utána pedig együtt megbeszéljük. A

szervezők nem titkolt szándéka, hogy a pannonhalmi három nap az ilyen alkalmakra teret és időt kínáljon. Az egyházi iskolákban mindezen kihívások mellett különösen fontos a hit átadása és a hivatástudat építése, ami nem pusztán ismeretátadás. Kapkodva élünk, és emiatt a hit sok ember életében csupán valamiféle tradíció maradt, s nem életet átalakító erő. A kiélezett szituációkban pedig szükség volna az érett értékrendre, ehhez azonban elengedhetetlen, hogy legyen az embernek gyökérzete, amiből meríteni tud, illetve legyen ott a feje fölött a távlatokat megnyitó égbolt. Mindehhez segítséget nyújthat Szent Benedek Regulája. Ezeket a gondolatokat bontotta tovább **Juhász-Laczik Albin** igazgató és **Hardi Titusz** főigazgató atya is. **Dr. Gyarmathy Éva** szakpszichológus különleges helyzetű tehetségekkel foglalkozik. Előadásában összefoglalta: a kultúraváltás olyan erőteljes környezeti hatás, amely átalakítja az emberi agyműködést, befolyásolja az információk feldolgozását, a tanulást és a gondolkodást. Ez a korábbi nagy kultúraváltások esetében is így volt, de jelenleg a fejlődés exponenciális gyorsulása miatt több évszázadnyi változást él meg az emberiség. A mai gyerekek nagyon különböznek egymástól, lehetetlen egyféle módon sikeressé tenni őket, s egyre többeknél diagnosztizálnak különböző viselkedési, beilleszkedési, tanulási zavarokat. A diverzitás természetes, s a gyerekekkel foglalkozó szakemberek számára is természetessé kell váljon. A konferencia másnapján **Mártonffy Marcell** irodalomtörténész és teológus a szekularizált társadalmakban útját kereső katolikus egyház önértelmezésének néhány, belső feszültségeket ébresztő problémáját körvonalazta. A keresztény „homo modernicus” nem az egyféleség, hanem a sokféleség színes valóságában hisz, és megpróbál párbeszédbe lépni a szekularizált világ kultúrájával. A posztmodern világ pedagógusainak azon kell munkálkodni, hogy a Jézus sugallta határtalan tágasság hogyan valósítható meg az iskola falain belül a lehető legkevesebb sérüléssel és csonkolással. A Klebersberg Központ elnöke, **Hajnal Gabriella** előadásában ismertette a fennálló közoktatási feladatmegosztást és annak Ösztöndíj Programját. A tartalmas három napot **Dejcsics Konrád** atya saját tanári fejlődését és pedagógiai útkereséseit is elemző interaktív előadása, valamint **Hardi Titusz** főigazgató atya zárszava és áldása zárta. Október utolsó két napján *közösségépítő napokat* tartottak a Pannonhalmán élő bencés atyák és testvérek az előző évi hasonló összejevetelek folytatásaként **Fedor István** vezetésével.

Hirka Antal